

Premievaststelling vrijwillige verzekering ZW, WW, WAO en WIA 2017

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	2
1. Vrijwillige verzekeringen 2017	3
1.1. Algemeen	3
1.2. Het verzekerdenbestand	3
1.3. Premie ZW	4
1.4. Premie WW	5
1.5. Premie WAO/WIA	5
Bijlage I Financieel overzicht vrijwillige verzekeringen	6
Colofon	7

Managementsamenvatting

Werknemers zijn verplicht verzekerd voor de werknemersverzekeringen. Zelfstandigen hebben de mogelijkheid om zich bij UWV vrijwillig te verzekeren voor de ziektewet (ZW), WW, WAO en WIA. Het gaat hier hoofdzakelijk om zelfstandigen en personen die tijdelijk niet werken, ontwikkelingswerkers en huishoudelijke hulpen die niet verplicht verzekerd zijn. Per 1 januari 2016 is het aantal vrijwillig verzekerden bij UWV ongeveer 17.900. Van het totaal aantal zelfstandigen is 2% vrijwillig verzekerd bij UWV voor de ziektewet, de WAO/WIA en/of de WW. Dit heeft mede als reden dat de aanmelding voor de vrijwillige verzekering bij UWV onder bepaalde voorwaarden kan, zoals de aanmeldtermijn van 13 weken na een verplichte werknemersverzekering. Bijvoorbeeld na beëindiging van een dienstverband of als een persoon na beëindiging van de WW uitkering zelfstandige wil worden. Daarnaast hebben de zelfstandigen de mogelijkheid een ziektewet/WIA verzekering af te sluiten bij een private verzekeraar.

UWV stelt jaarlijks de premies voor de vrijwillige verzekeringen vast. De premies vrijwillige verzekeringen hebben geen goedkeuring van de Minister van SZW nodig. In de Wfsv is opgenomen dat voor de WW, WAO en WIA geldt dat de premie niet meer dan het landelijk vastgestelde wettelijke premiepercentage door de Minister van SZW mag zijn. De ziektewet kent geen landelijk vastgesteld wettelijk percentage en kan daarom alleen op kostendekkend niveau vastgesteld worden.

Voor de premieberekening worden de verwachte lasten en het verwacht verzekerd bedrag in 2017 bepaald. Vanaf 1 januari 2017 zullen de WAO/WIA premiebatens in het Aof niet meer op de wet WAO worden verantwoord maar op de wet WIA, omdat het in feite voor een verzekerde niet meer mogelijk is om een WAO verzekering af te sluiten.

Op totaalniveau (ongeveer € 5 miljoen) is de vrijwillige verzekeringen in 2017 een verliesgevend product vanwege de maximumpremie WAO/WIA.

In tabel 1 staan de premies voor de vrijwillige verzekeringen ZW, WW, WAO en WIA voor het premiejaar 2017, die door de Raad van Bestuur van UWV zijn vastgesteld.

Tabel 1 Premies vrijwillige verzekering 2017

Premies in %

	2016	2017
ZW		
Landelijk	9,30	9,20
Alfahulpen	8,25	7,95
WW	1,40	1,55
WAO	5,88	6,16
WIA	6,61	6,92

1. Vrijwillige verzekeringen 2017

1.1. Algemeen

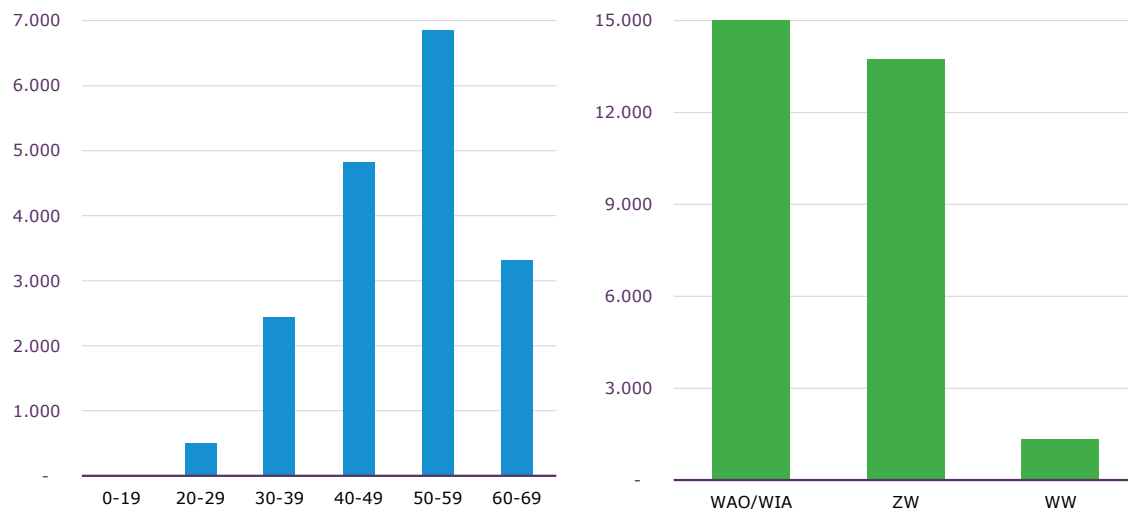
Naast de verplichte werknemersverzekeringen voor werknemers in dienstverband is er voor een groep niet-werknemers oftewel zelfstandigen de mogelijkheid om zich bij UWV te verzekeren voor de ziektewet, WW, WAO en WIA. Het gaat hier hoofdzakelijk om zelfstandigen, personen die tijdelijk niet werken, ontwikkelingswerkers en huishoudelijke hulpen die niet verplicht verzekerd zijn. Een zelfstandige kan zich bij UWV voor meerdere verzekeringsvormen verzekeren. Het aantal vrijwillig verzekerden bij UWV is een fractie van het aantal verplicht verzekerden. Per 1 januari 2016 waren ongeveer 17.900 vrijwillig verzekerden tegenover circa 7 miljoen werknemers. Ongeveer 2% van het totaal aantal zelfstandigen (circa 1 miljoen) heeft zich vrijwillig bij UWV verzekerd. Dit heeft als reden dat aanmelden bij UWV onder bepaalde voorwaarden kan. Bijvoorbeeld dat de aanmeldtermijn 13 weken is na een verplichte werknemersverzekering (lees: na beëindiging dienstverband bij een werkgever of beëindiging WW-uitkering). Daarnaast hebben de zelfstandigen de mogelijkheid om een ziektewet/WIA verzekering af te sluiten bij een private verzekeraar.

Voor de premieberekening worden de verwachte lasten en het verwacht verzekerd bedrag in 2017 bepaald. Vanaf 1 januari 2017 worden de WAO/WIA premiebatens in het Aof niet meer op de wet WAO verantwoord maar op de wet WIA, omdat een verzekerde eigenlijk geen WAO verzekering meer kan afsluiten¹. Voor de ramingen zijn de realisaties tot en met september 2016 gebruikt. De ziektewet premie wordt kostendekkend bepaald en de premies WW, WAO en WIA worden gemaximeerd en gelijkgesteld aan de verplichte premiepercentages van de werknemersverzekeringen.

1.2. Het verzekerdenbestand

Per 1 januari 2016 heeft UWV ongeveer 17.900 vrijwillig verzekerden. De grootste groep vrijwillig verzekerden bij UWV bevinden zich in de leeftijdscohorten 40-49 en 50-59 en de meeste verzekerden zijn verzekerd voor de WAO/WIA en/of ziektewet. De verzekerde betaalt geen premie als er sprake is van een uitkering.

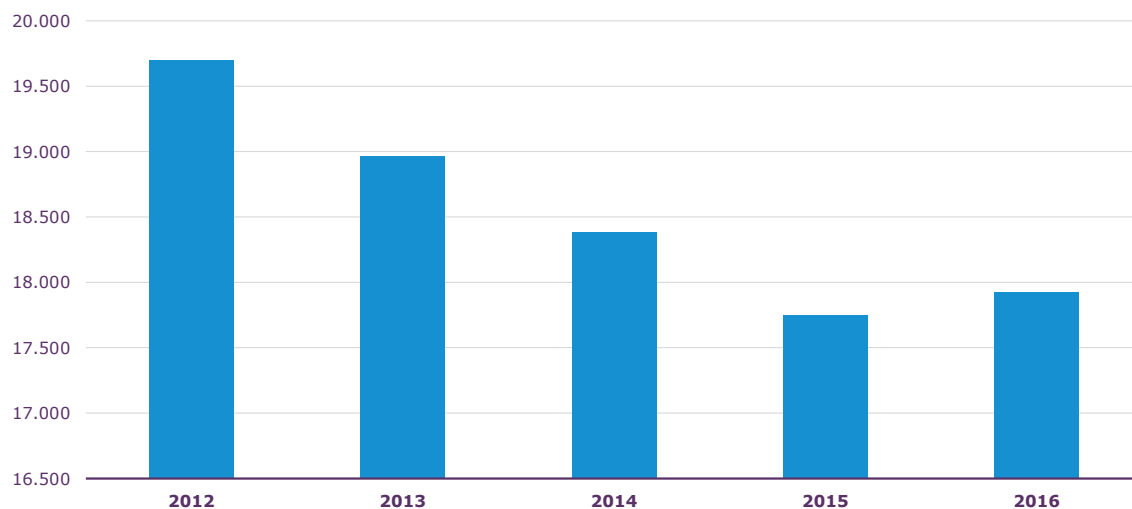
Figuur 1.1 Aantal vrijwillig verzekerden per leeftijdscohort en verzekerd per wet

¹ Personen met een uitkering van minder dan 45-55% en personen met een terugval naar mate van arbeidsongeschiktheid die kleiner is dan 45-55% en die daarnaast een eigen bedrijf starten, of gaan werken als alfahulp, of gaan werken als particuliere (huishoudelijke) hulp of in loondienst zijn en het werk tijdelijk onderbreken, kunnen zich nog steeds verzekeren voor de vrijwillige verzekering WAO.

Figuur 1.2 laat zien dat het aantal vrijwillig verzekerden bij UWV de afgelopen jaren aan het dalen was, maar in 2016 is het aantal verzekerden iets toegenomen (ongeveer 175 verzekerden). Dit komt door minder beëindigingen van de verzekeringen dan de jaren daarvoor.

Figuur 1.2 Aantal vrijwillig verzekerden per 1 januari 2012 – 2016

1.3. Premie ZW

De vrijwillige verzekering ziektewet kent 2 premies, namelijk een uniform landelijk premie en een premie voor de alfa Hulpen² met hun eigen verzekeringsvoorwaarden. UWV bepaalt het kostendekkend premiepercentage op basis van de raming van de totale lasten en het verwacht verzekerd bedrag³ in 2017.

De formule voor de kostendekkende premie ziektewet ziet er als volgt uit:

$$\text{De kostendekkende ZW premie} = \frac{\text{Verwachte totale lasten ZW}}{\text{Verwacht verzekerd bedrag ZW}}$$

Het aantal vrijwillig verzekerden voor de ziektewet is ongeveer 13.700. Bij de ramingen voor 2017 zien we dat het volume in uitkeringsjaren iets toeneemt, maar dat de gemiddelde jaaruitkering ziektewet met ongeveer € 770 zal afnemen. Een reden is dat verzekerden zich vaker ziek melden maar met een relatief korte ziekteperiode. Deze trend verwachten we ook in 2017. Deze volumeraming wordt meegenomen in de Januarinota 2017 van UWV.

Dit heeft tot resultaat dat de uitkeringslasten gelijk zijn aan de raming voor 2016. De raming van de totale lasten komt voor 2017 uit op € 31 miljoen, waarvan € 27 miljoen uitkeringslasten, € 1,9 miljoen voor uitvoeringskosten en € 1,8 miljoen ZVW kosten.

Het geraamd verzekerd bedrag voor 2017 bedraagt € 348 miljoen. In de berekening van het verzekerd bedrag 2017 is er gerekend met het verzekerd bedrag 2016 en het indexeringspercentage van 0,94% per 1 januari 2017.

Het kostendekkende premiepercentage voor 2017 is op basis van deze ramingen berekend op 9,20%. Bij de ziektewet is er geen wettelijke maximering van toepassing.

Alfa Hulpen betalen een lagere premie namelijk 7,95%, omdat ze de eerste 6 weken recht hebben op loondoorbetaling.

² Diegenen die ingezet worden voor het verlenen van huishoudelijk hulp.

³ Vrijwillige verzekerden mogen zelf hun dagloon (verzekerd bedrag) kiezen tot het maximum dagloon.

1.4. Premie WW

Bij de vrijwillige verzekering WW gaat het om een relatief gering aantal verzekerden (bijvoorbeeld ontwikkelingswerkers) en niet meer dan enkele tientallen uitkeringen. Het volume blijft gelijk, maar we verwachten dat de gemiddelde jaaruitkering in 2017 zal afnemen. De raming van de totale lasten WW 2017 bedraagt hierdoor € 0,9 miljoen, waarvan € 0,8 miljoen uitkeringslasten, € 53 duizend voor uitvoeringskosten en € 52 duizend voor ZVW kosten.

Het geraamd verzekerd bedrag voor 2017 bedraagt € 59 miljoen. Dit is 1% lager dan de huidige raming voor 2016 en is het resultaat van de prijs- en volumecomponent. Het aantal verzekerde dagen voor de WW daalt in 2017 en heeft een groter invloed op het verzekerd bedrag dan het prijsindexcijfer van het CPB.

De verwachte kostendekkende premie voor 2017 bedraagt hierdoor 1,55%. Voor 2017 geldt een wettelijk maximumpremie van 4%. Dit is het totaal van AWF-premie van 2,64% en de gemiddelde sectorpremie over uitkeringen van 1,36%. Bij de gehanteerde uitgangspunten blijft de kostendekkende premie van 1,55% onder de maximumpremie.

Voor de verdeling naar fonds (Sfn: 0,15% en AWF: 1,40%) wordt de lastenverhouding van de verplichte WW verzekering gebruikt. De relatief geringe instroom van WW-vrijwillig verzekerden zorgt er voor dat een gering deel van de lasten voor rekening van de sectorfondsen komt.

1.5. Premie WAO/WIA

Het aantal vrijwillig verzekerden voor de WAO en WIA is ongeveer 15.000. De lasten en baten van WAO en WIA worden gezamenlijk gepresenteerd. De totale lasten WAO/WIA worden voor 2017 geraamd op € 34 miljoen, waarvan € 30 miljoen uitkeringslasten WAO/WIA, € 2 miljoen uitvoeringskosten en € 2 miljoen ZVW kosten. Dit is een daling van 4% ten opzichte van 2016 en volgt daarmee de landelijke trend.

Het geraamde verzekerde bedrag van de WAO/WIA voor 2017 bedraagt € 411 miljoen. Dit is 1,4% hoger dan de huidige raming voor 2016. Dit is het resultaat van de prijsindexatie en de toename van het aantal verzekerde dagen WAO/WIA.

De kostendekkende premie vrijwillige verzekering voor de WAO/WIA komt in 2017 uit op 8,4%.

De WIA-premie voor vrijwillig verzekerden mag volgens de wet niet hoger gesteld worden dan de WIA-premie voor verplicht verzekerden. De premie voor verplicht verzekerden bestaat uit:

- de door de Minister van SZW vastgestelde basispremie WAO/WIA (Aof premie voor 2017: 6,16%),
- het door UWV vastgestelde rekenpercentage Whk WGA⁴ (voor 2017: 0,76%),

Het premiepercentage voor WIA-vrijwillig verzekerden in 2017 wordt hierdoor op 6,92% vastgesteld.

De premie WIA is 0,31%-punt hoger dan het percentage voor 2016 (6,61%). Deze stijging wordt veroorzaakt door de toename van de Aof-premie met 0,28% (2016: 5,88%), die door de ministerie van SZW wordt vastgesteld. De toename van de basispremie is niet gekoppeld aan de uitkeringslasten, die uit het Aof worden gefinancierd.

Ook de WAO-premie voor vrijwillig verzekerden mag volgens de wet niet hoger gesteld worden dan de WAO-premie voor verplicht verzekerden. De premie voor verplicht verzekerden bedraagt 6,16% voor 2017. Het gaat bij deze verzekeringsvorm om een aantal personen, dat nog op basis van de WAO verzekerd kan zijn, in principe is instroom in de WAO niet meer mogelijk. Dit is ontstaan als overgangsrecht en kan nog circa 37 jaar doorgaan.

De baten bij de premies WAO/WIA voor 2017 worden geraamd op € 28 miljoen. Dit betekent dat het tekort van € 6 miljoen wordt betaald uit het Aof en de Whk. Dit tekort van € 6 miljoen in 2017 wordt in bijlage I gecompenseerd vanwege een positief resultaat van de ziektewet door afronding van het premiepercentage. Hierdoor resulteert het saldo op totaal niveau op € 5 miljoen (negatief). Bijlage I laat zien, dat de vrijwillige verzekeringen een verliesgevend product is vanwege de maximeringsregel in de premie WAO/WIA.

⁴ Met ingang van 1 januari 2017 is er geen uitsplitsing WGA vast en –flex, omdat het eigenrisicodragerschap WGA in de Whk is uitgebreid met de WGA voor het flexibele personeel. Het eigenrisicodragerschap was alleen voor de WGA vast. Werkgevers zijn voor het gehele WGA-vast en –flex bij UWV verzekerd of bij een verzekeraar.

Bijlage I Financieel overzicht vrijwillige verzekeringen

Bedragen in miljoen euro's				
	2015	2016	2017	
Baten				
Premiebaten	56	59	61	
WAO/WIA		24	27	28
ZW		32	31	32
WW		1	1	1
Totale baten	56	59	61	
Lasten				
Uitkeringslasten	60	60	58	
WAO/WIA		31	32	30
ZW		28	28	27
WW		1	1	1
ZVW	4	4	4	
Uitvoeringskosten	4	4	4	
Totale lasten	68	68	66	
Saldo	-12	-9	-5	

Colofon

Uitgave

Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
Financieel Economische Zaken
afdeling Planning, Control en Analyse

Postadres

Postbus 58285
1040 HG Amsterdam

Inlichtingen

Fondsenbeheer@uwv.nl

Redactie

Saskia Mangoendinomo
Wibaut Jeurissen

